פּראָסט און פּשוט

אַ אידישע היסטאָריקערין פון לובלין

פון יעקב גלאַטשטיין

די גרויסע און וואַרים־אידישע שטאָט לובלין האָט נישט אַרויסגערופען דעם גרינטליכען אינטערעס, וואָס אַזאַ שטאָט האָט באַדאַרפט אַרויסרופען ביי אידישע היסטאָריקערס. מען דאַרף גוט זוכען און פאָרשען ביז מען קריגט גרינטליכע, ראַיעלע און אויטענטישע ידיעות וועגען אידען אין לובלין, וואָס האָבען זיך אָנגעהויבען באַזעצען אין שטאָט, אַרום שטאָט און אויסער׳ן שטאָט, ביי די פאַרשידענע גזרות און גירושים — אין פערצענטען יאָרהונדערט. אוודאי זענען באַקאַנט וויכטיגע היסטאָרישע תקופות אין לעבען און אַנטוויקלונג פון דער קאָלירפולער אידישער שטאָט, וואָס האָט זיך גערעכענט פאַר דער דריטער גרעסטער שטאָט אין קרוין־פוילען. אָבער, ווי געזאָגט, גרעסערע פאָרשונגען געווידמעט צו לובלין זענען כמעט נישט בנמצא. מען דאַרף גוט דורכאַקערן דאָס אַלגעמיינע פעלד פון אידיש־פוילישער געשיכטע, אַז מען זאָל זיך שאַפען אַ בילד פון די יאָרהונדערטער, וואָס אידען האָבען זיך איינגעבירגערט אין לובלין און מיט גרויס אימפעט געשאַפען אַ אידיש לעבען, וואָס האָט צייטענווייז דערמאָנט אידען אין בבל — מיט אידישער אינטענסיווער גייסטיגער טעטיגקייט און פיזישער לעבעדיגקייט.

מאיר באַלאַבאַן, דער באַרימטער היסטאָריקער, האָט אַרויסגעגעבען אַ קלענערע אַרבעט וועגען אידען אין לובלין. ער איז געווען אַ לעמבערגער איד און אים האָט אינטערעסירט יעדע באַזונדערע היסטאָרישע עפּאָכע פון פוילישען אידענטום. האָט ער אויך אָפּגעגעבען אַ טייל פון זיין ברייטער פאָרשונג־אַרבעט צו לובלין, אונטער׳ן נאָמען „די אידען־שטאָט לובלין״.

מיין שטאָט לובלין האָט אויך, אין מיינע צייטען, אַרויסגעגעבען אַן אייגענעם היסטאָריקער — שלמה ברוך ניסענבוים, אַ איד אַ משכיל, וואָס האָט געהאַט אַ אידיש און העברעאיש בוך־געשעפט, וואָס איז געוואָרען דער צענטער פאַר אידיש וויסען־און־בילדונג־דאָרשטיגע יונגעלייט, וואָס זענען געוויינליך געשטאַנען אין ביכער־געשעפט, געבלעטערט ביכער און געשמועסט מיט דעם אויפגעקלערטען אָבער פרומען ביכער־פאַרקויפער און ציוניסט — פון די גאָר ערשטע חובבי ציון, וואָס איז געוואָרען אַן אַקטיווער מזרחי אין לובלין.

ניסענבוים איז געווען דער ערשטער ספּעציאַליזירטער לובלינער היסטאָריקער, וואָס האָט זיך אָפּגעגעבען מיט זיין געבוירען־שטאָט לובלין. ער האָט אַרויסגעגעבען אַ בראָשור מיט פאָטאָגראַפישע בילדער פון דעם אַלטען בית הקברות אין לובלין. דאָרטען זענען געלעגען און גערוט אידען, וואָס זייערע נעמען האָבען אַרויסגערופען אַ ציטער פון טיפער פאַרערונג און שטאָטישען שטאָלץ ביי לובלינער אידען. זיין אַלגעמיינע געשיכטע וועגען אידען אין לובלין, אויף העברעאיש — „לקורות היהודים בלובלין״, איז אַרויס נאָך פאַר מיינע צייטען, אין 1890 — ווען שלמה ברוך ניסענבוים איז געווען אַ יונגערמאַנטשיק פון 24 יאָר. ער האָט פריי אַנטוויקעלט אַ נייגונג צו־געשיכטע און ער האָט פריי פאַרשטאַנען די וויכטיגקייט פון טאָן פאָרש־אַרבעט וועגען אידען אין זיין אייגענער היסטאָרישער היימשטאָט.

אַן אָנגענעמע איבעראַשונג

פאַר מיר איז געווען אַ טיפע איבעראַשונג ווען איך האָב באַגעגענט, אין דער אַמאָל־באַקאַנטער שטאָט נאַלענטשאָוו, וואָס האָט צוגעצויגען אַ סך חולאים און גלאָט אידען וואָס האָבען אַרומגעזוכט זייער געזונט און געוואָלט שעפּען פרישע לופט — אַ יונג אינטעליגענט אידיש מיידעל, וואָס האָט מיר דערקלערט, אַז זי איז אַ היסטאָריקערין, און אַז זי איז אַ געבוירענע אין לובלין, וואָס גיט זיך אָפּ מיט פאָרשען די געשיכטע פון אידען אין לובלין, פון זייער ערשטער באַזעצונג אין די גאָר אַלטע צייטען, ביז דעם בילד פון דעם אידישען לובלין אין אונזער צייט.

אין נאַלענטשאָוו האָט זיך דעמאָלט אויך געפונען דער עלטערער היסטאָריקער ר׳ משה פיינקינד, אַ איד, וואָס עס איז געווען אַ מחיה מיט אים צו פאַרברענגען. אים בין איך שולדיג אַן אייביגען דאַנק פאַר מיין בוך „ווען יאַש איז געקומען״. רעדענדיג מיט אים, האָט זיך אין מיר אָנגעהויבען וועבען דער פאָדים פון מיין צווייטען טייל „יאַש״. ער, ר׳ משה פיינקינד, איז טאַקע געוואָרען דער ווייטער קרוב פון מיין בעלעטריסטיש פאַרוואַנדעלט הויפּט־געשטאַלט פון בוך — שטיינמאַן.

ר׳ משה פיינקינד האָט מיך טאַקע באַקענט מיט דער יונגער היסטאָריקערין — בעלאַ מאַנדעלסבערג. איך האָב זיך דערפרייט מיט מיין אינגערער לאַנדסמיידל, אַ וואַרימע אידישע טאָכטער, אַ לינקע פועלי ציוניסטקע, אַן אַקאַדעמיש־געשולטע, וואָס האָט גלייך געפונען איר וועג צו אידישער דערציאונג — און זי איז געוואָרען אַ לערערין אין אידישע גימנאַזיעס אין לובלין. אָבער איר ספּעציאַליטעט איז געווען אידישע געשיכטע. זי האָט געענדיגט דעם וואַרשעווער אוניווערזיטעט מיט אַ מאַגיסטער־דיפּלאָמע פון געשיכטע. די אַרבעט, וואָס זי האָט געשריבען אויף פויליש פאַר איר מאַגיסטער־קורס, איז געווען וועגען אידען אין פוילען אין זיבעצענטן יאָרהונדערט, און ווען זי איז אַרויס פון דעם רעגירונגס־אוניווערזיטעט האָט זי זיך געווידמעט צו גרינטליכע שטודיעס וועגען אידען אין לובלין.

בעלאַ מאַנדעלסבערג האָט נישט גערעדט וועגען זיך... עס איז שווער געווען אַרויסצובאַקומען פון איר אַ וואָרט וועגען איר אייגענער לעבענס־אַרבעט, אַחוץ טרוקענע פאַקטען. זי האָט מורא געהאַט, אַז עס וועט חלילה קלינגען ווי באַרימעריי. אָבער ר׳ משה פיינקינד, וואָס איז געווען אַ איד מיט שטרענגע מיינונגען און האָט זיך נישט געוואָרפען מיט לויב־געזאַנגען, האָט זי באַטראַכט פאַר אַן אויפגייענדיגן שטערן אויפ׳ן געביט פון אידישער געשיכטע.

די טעג אין נאַלענטשאָוו, די שפּאַציר־גענג מיט דעם עלטערן היסטאָריקער פיינקינד און דער יונגער, טיף־נאַציאָנאַלער אידישער טאָכטער, בעלאַ מאַנדעלסבערג, זענען פאַרבליבען אין מיין זכרון. איך האָב עס באַטראַכט פאַר אַ מזל־זאַך, וואָס מיר איז באַשערט געווען צו פאַרברענגען אַזוי אידישליך־לעבעדיג אין דעם הייל־אָרט, וואָס האָט צוגעצויגען גאָר אַ סך סקלעראָז־חולאים, וואָס זענען שוין געווען, ווי מען האָט זיי דאָרט גערופען — אַ קאַפּיטשקע „פאַרקאַלעכט״ אויפ׳ן מוח. איך האָב זיך נאָכגעפרעגט שפּעטער אין ניו יאָרק און אַליין געזוכט די היסטאָרישע אַרבעטען פון בעלאַ מאַנדעלסבערג. אָבער ווי לאַנג נאָך מיין רייזע האָט מען געקאַנט קריגען לעבעדיגע גרוסען פון אידען אין פוילען? לאַנג נאָך דער צווייטער וועלט־מלחמה האָב איך אויסגעפונען, אַז בעלאַ מאַנדעלסבערג איז אומגעקומען צוזאַמען מיט איר קראַנקער שוועסטער, וועמען זי האָט נישט געוואָלט פאַרלאָזען, כאָטש זי האָט געהאַט אַ געלעגענהייט זיך צו ראַטעווען.

פויליש־אידישע געשיכטע

די אַלע, וואָס זענען פאַראינטערעסירט אין דער געשיכטע פון אידען אין פוילען און בפרט לובלינער אידען, וועלען אויפנעמען מיט דאַנק דאָס בוך, וואָס איז נאָר־וואָס דערשינען אין תל אביב — „מחקרים לתולדות יהודי לובלין״, מיט אַריינפיר־ווערטער פון די דריי היסטאָריקערס, נחמן בלומענטאַל, רפאל מאַהלער און נחמן קאָרען, און פון בעלאַ׳ס געראַטעוועטען ברודער — שמואל מאַנדעלסבערג. דאָס בוך איז אַרויס מיט דער הילף פון אַ קרייז פאַרערערס פון בעלאַ מאַנדעלסבערג־שילדקרויט. בעלאַ האָט

(שלוס אויף דער ראָמאַן זייט)

...לואיס סיגאל ...נטאג פרי ...הויז

א סאטירישען איבערבליק
פאסירונגען. „דער שפי־
שריבען פון יוסף שמעון
ין.
אויבענדערמאנטער פארום
יי־עטאבלירטע אינסטיטו־
נגעאָרדענט פון פארבאנד־
אמיטעט אויפ'ן נאמען פון
יגאל ע״ה. געווידמעט גע־
וליכע און פאליטישע
מען און ווערט דורכגעפירט
ן מאל א חודש אין א זונ־
ימארגען. ביי די פארומס
ויפסרעטן באוואוסטע גע־
וליכע פירער, שריפטשטע־
לעקטארן. „דער שפיגעל"
ן א באשטענדיגער פיטשור
פארומס.

...ער וואָרפט א... ...שה לבון"

(...זייט)

אויך פעסטגעשטעלט משה
עם באניטען וויכוח וועגען
שרה האט זיך אויך צוגע־
ם דער ענין קיביע.
יאר 1953 האבען די אראַ־
ן דעם ישוב יהוד דערמאר־
ג אידישע פרוי און צוויי
קינדער. אין א רעוואַנזש
זענען דעמאלט פארניכטעט
ען פיל הייזער אין דעם
שען דארף קיביע. פון וועל־
מערדער זענען ארויס אויף
שראל־טעריטאריע און אויך
אבער זענען דעמאלט אומגע־

ריין האט איצט געזאגט, אז
ר צייט פון דער קיביע אק־
ט ער זיך געפונען אויף אור־
און אז ער האט וועגן דע־
זיך דערוואוסט פון ראדיא.
יענער צייט איז משה שרת
אויסערן מיניסטער און
עטער פון פרעמיער. און
לבון איז געווען פארטרעטער
יכערהייטס־מיניסטער.
ט איצט יעקב שרת, א זון
פארשטארבענעם משה שרת
פענטליכט אויסצוגן פון זיין
ר'ס טאגבוך פון דער קיביע־

דעם טאגבוך שרייבט משה
אז ער איז געווען געגען דער
אקציע. אבער פנחס לבון
אים דערקלערט, אז ער, לבון,
דער הסכמה פון בן־גוריון'ען
ן באשלאסען יא צו מאכען די
אקציע.
ן דער זעלבער נאכט איז די
ע אין קיביע דורכגעפירט גע־
געגען דעם ווילן פון שרת'ן.
שרת שרייבט אין זיין טאגבוך,
ען ער זאל געווען וויסען, אז
קציע וועט אנגעמען אזא כא־
ער, וואלט ער מרעיש עולם
ן און דערצו נישט דערלאזט.
ר ברייטער עולם וואס הערט
צו צו די אלע רעוואלאציעס
ט א צעטומעלטער און עס
ן זיך וואס אמאל מער שטי־
וואס וויל מען פון אונז ?
ואס שפייזט מען אונז מיט
יכע „מעדנים" ?

(...טערדיגער ארטיקל — קומט)

מען. ליגענדיג אין בעט איז אים
אנגעקומען שווער אנטשלאפען צו
ווערען — ווי שפעט ער איז נישט
אהיימגעקומען — נאר אנשטאט
צו נעמען א קוק און לייענען ביז
די אויגען וועלען אים צופאלען,
האט ער אנגעהויבען איבערצוטאַ־
שען אין געדאנק אלץ, וואס איוואַ
האט אים געהאט דערציילט אין
יענער נאכט.

נישט איין מאל האט זיך אים
אויסגעדוכט, אז זי געפינט זיך דא
ביי אים אין שלאפצימער, און
ערשט ווען ער האט געעפענט דאס
מויל, גלייך ווי ער וואלט איר גע־
וואלט אויף עפעס ענטפערען, האט
ער זיך געכאפט, אז דאס דוכט זיך
אים בלויז אזוי — און ער האט גע־
קענט הערען דאס קלאפען פון זיין
הארץ.

דעמאלט האט ער איינגעזען, אז
ר'טוט אן עוולה, וואס זיינע פריינט־
ליכע געפילען נעמען אן אן אנדע־
רע ריכטונג.

„איז עס אמת, לייגט זיך עס
אויפ'ן שכל, אז איך זאל זיך פאר־
ליבען אין איר ?—האט ער זיך גע־
פרעגט, פרובירענדיג צוריקשליי־
דערן די אוממעגליכקייט פון אזא
געדאנק.

נאר וואס מער ער איז געקומען
צו זיין לאנדסמאן און זיין יונגער
פרוי, אלץ מער איז ער דורכגע־
דרונגען און איבערוועלטיגט געוואָ־
רען מיט א פרייד, וואס ער האט
ניט געהאט, זינט די ערשטע טעג
און וואכען פון זיין חתונה, מיט
ארום דרייסיג יאר צוריק.

ס'איז פאר שמען בערמאנ'ען
געווען מער ווי גענוג צו זיצען און
קוקען אויף דעם לענגליכען, אליווך
ארטיגען פנים פון דער „גרינער",
אז ער זאל איבערלעבען א פרייד,
וואס האט זיך אפטמאל געגרעניצט
מיט א סעקסועלען עקסטאז. ער איז
געווען אין זיבעטען הימעל יעדעס
מאל ווען זי האט אים געדריקט די
האנט ביים געזעגענען זיך. ער האט
זיך געפילט ווי א יונג בחור'ל, וואס
גייט דורך דעם פראצעס פון זיין
ערשטער ליבע.

די ערשטע טעג פון זייער באַ־
קאנטשאפט איז כמעט געווען א יום־
טוב, און ווען ער האט אנגעהויבען
איינצוזען, אז צווישען דעם פאר־
פאלק האט זיך פלוצים איינגע־
שטעלט א קאלטקייט, האט עס אים,
ווילנדיג, ניט־ווילנדיג, פארשאפט
א הנאה. דאס איז אבער ניט געווען
דערפאר, ווייל ער האט פרובירט
טראכטען, אז עס קאן ווען ניט איז
קומען צו אן אינטימער דערנענטע־
רונג צווישען אים און איוואַ'ן. וועגן
דעם טאר ער זיך אפילו ניט איינ־
ריידען. און ער האט עס אין

צו באקענען, נאר דער געדאנק, אז
דאס רופען אים, בערמאנ'ען, איז
בלויז אן אויסרייד, האט אים אזוי
שטארק אויפגערודערט און צע־
רייצט, אז ער האט באשלאסען, אז
ווען זיי וועלען זיך טאקע טרעפען,
וועט ער אים באלד לאזען וויסען,
אז ער ווייסט אלץ, אז מען קאן
אים ניט נארען, אז ער איז שוין
אן אלטער הינער־פרעסער און גוט
באהאווענט אין די דאזיגע כיטרע
הינטער־שטיק.

„ווי אזוי קאן איך זיך אבער

טענטער לערערין, תמיד באַקאַנ...
מיט'ן תנ״ך קורס פירט אן די גוט
באקאנטע און באגאבטע לערערין,
שושנה אדלער. די קלאסן הויבען
זיך אן דאנערשטאג פרי, דעם 11טן
נאוועמבער, אין דעם אפיס פון ניו
יארק קאונסיל.

דער קולטור קאמיטעט ארדנט
אויך איין דריי לעקציעס אויף זעהר
א וויכטיגע טעמע, מיט'ן בארימ־
טען שריפטשטעלער און לעקטאר,
בצלאל שערמאן, אנהויבענדיג דעם
9טען דעצעמבער.
פרטים וועלען אנאנסירט ווערן.

זי וויל מער געלט פאַר דער שטוב

(שלוס פון דער לעצטער זייט)

— מיין מאן האט אין א שפאר־באנק דרייסיג טויזענט דאלער. דאס איז געלט פון דעם געשעפט, וואס ער האט געעפענט צוזאמען מיט מיר, און עס איז גוט אוועק. מיר האבן דאס געשעפט פארקויפט פאר א שיינער סומע געלט. איך פארשטייט דאך, אז איצט ארבע־טען מיר שוין ביידע נישט. מיין מאן קריגט אן ערך 250 דאלער א חודש פון סאשעל סעקיוריטי און אנדערע בענעפיטס. אבער לגבי מיר איז ער זעהר קארג. ער וויל, אז איך זאל לעבען אויף די 175 דאלער א חודש, וואס ער גיט מיר. ער שעמט זיך מיר נישט צו זא־גען, אז דאס איבעריגע זאל איך דערלייגען פון מיין סאשעל סע־קיוריטי. דאס איז דאך אבער נישט גענוג. וואס איך קריג, איז נישט מער ווי ווי זעכציג דאלער א מא־נאט. בלויז דער אפארטמענט קאסט אונז ניינציג דאלער א מא־נאט רענט. דערצו קאסטען מיך אפ דאקטוירים א סך געלט. איז וואס זאל איך טאן ? זאל איך לייגען די ציין אויף דער פאליצע ? דער אינ־טערעסט, וואס ער קריגט פון דער שפאר־באנק, דאס גיט ער אויס פאר זיך אליין. מיר גיט ער דער־פון נישט קיין פעני. איך בין דאך נישט מער ווי א מענש. איך קען נישט זיין אזוי אויסגערעכענעט מיט'ן גראשן. דא ווען האב איך גע־קראגען א ירושה פון 8 טויזענט דאלאר. איך האב עס אריינגעלייגט אין באנק אויף מיין נאמען. אבער ווען איך בין קראנק געווארן, האט ער עס אריינגעלייגט בלויז אויף זיין נאמען. ערשט נאך א טומל, האט ער מיר עס צוריקגעגעבן.

— וויפל געלט דארפט איר האבן פון אייער מאן א חודש, כדי איר זאלט האבען גענוג אויף די שטוב־אויסגאבען ? — האט געפרעגט דער ריכטער.

— 75 דאלאר א מאנאט — איז געקומען אן ענטפער.

גלייך נאך דעם האט געקראגען דאס ווארט דער מאן. ער האט אזוי געזאגט :

— איך ווייס נישט אויף וואס זי דארף געלט. איך האב אמאל גע־מאכט א רעכענונג, האב איך גע־זען, אז זי האט גענוג אויף אלע הויז־אויסגאבן. די צרה איז מיט איר, וואס זי וויל לוקסוס. זי וואלט געוואלט פארן קיין מיאמי, אדער פארטא ריקא. זי וואלט געהאט חשק זיך צו קויפען א „מינק קאוט". זי וויל זיין א „ביג שאט". זי איז צו מיר זעהר שלעכט. שוין לאנגע יארען, ווי מיר לעבן ניט ווי מאן־און־ווייב. מיר שלאפען אין באזונדערע צימערן.

אויפרעגענדיג זיך האט אים די פרוי אונטערבראכען מיט דער פאלגענדיגער באמערקינג:

— מיר שלאפען אין באזונדערע צימערן ווייל איך קען נישט פאר־ליידען, וואס ער איז אזוי שמוציק. ער וואשט זיך דאך קיינמאל נישט. ער שלאפט אין דער זעלבער פי־דזשאמע 4־5 חדשים און אמאל נאך לענגער. און גלויבט מיר, אז איך וויל נישט קיין לוקסוס. איך וויל געלט בלויז פאר די נייט־ווענדיקע זאכען אין אונזער הויז.

דער באשלוס פון געריכט איז געווען, אז דער מאן זאל געבען זיין פרוי נאך 60 דאלאר א חודש, אלס צוגאב צו דעם, וואס ער גיט איר ביז איצט.

אַ אידישע היסטאָריקערין פון לובלין

(שלוס פון עדיטאָרי־על זייט)

חתונה געהאט אין 1935 און זי האט זיך אונטערגע־שריבען מיט דעם טאפעלטען נאמען. איר זענען ניט באשערט געווען קיין סך גליקליכע יארען. זי איז אומגעקומען אין מיידאנעק אין 1943, נאך שרעק־ליכע עינויים און יסורים. אבער עס איז באוואוסט, אז זי האט ביז'ן סוף פון אירע טעג געפירט א טאג־בוך און אפילו געארבעט אויף א ניי ארומנעמענדיג ווערק — וועגען אידען אין לובלין.

איך שרייב נישט קיין אפהאנדלונג וועגען דעם בוך מיט דער איינזאמלונג פון בעלא מאנדעלס־בערג'ס פארבליבענער ירושה. א סך איז פארפאלען געווארען. דאס בוך אנטהאלט א ביבליאגראפיע פון דער יונגער לובלינער היסטאריקערינ'ס פארעפענט־ליכטע און נאך ניט פארעפענטליכטע ווערק, אויף פויליש, העברעאיש און אידיש. וועגען וואס האט בעלא מאנדעלסבערג נישט געשריבען ? וועגען עקאַ־נאמישען און רעכטליכען מצב פון לובלינער אידען אין זיבעצענטען יאָרהונדערט ; וועגען לובלינער אי־דישע האנטווערקער אין זיבעצענטען יארהינדערט ; וועגען ספעציעלע שטייערן פאר לובלינער אידען ; וועגען אן עלילת דם פראצעס אין 1936. די דאזיגע געשיכטליכע אפהאנדלונגען זענען צעזיארפען אין פארשידענע זשורנאלען און ביכער.

בעלא'ס פארשונגען האבען אנגעהויבען צו דער־שיינען און האבען ארויסגערופען באדייטענדיגן אינ־טערעס אין 1926. מיר איז א וואונדער וואס אין דעם „לעקסיקאן פון דער נייער אידישער ליטערא־טור" ווערט די יונגע היסטאריקערין אינגאנצען ניט דערמאנט. דערפאר איז מען שולדיג א טאפעלטען דאנק פאר'ן מאנדעלסבערג־בוך, וואס איז אקארשט דערשינען אין מדינת ישראל. פיר לענגערע אפהאנד־לונגען ווערען געבראכט אין דעם בוך, אין אן אויס־געצייכענטער העברעאישער איבערזעצונג, מיט נויטיגע באמערקונגען. עס איז אויך פאראן אן אפטיי־לונג מיט א קיצור פון בעלא'ס ווערק אויף ענגליש און עטליכע מוסטער זייטלעך פון איר סטיל אויף אידיש. אגב, וויל איך דא קארעגירען א טעות. אין בוך ווערט געגעבען א פאטאגראפיש בילד פון מיר, ר' משה פיינקינד, בעלא מאנדעלסבערג און מיין ברודער מרדכי'ס ערשטער פרוי, וואס איז אומגע־בראכט געווארען פון די דייטשען. אונטער'ן בילד איז אונטערגעשריבען די דאטע 1926 מיט א פראגע־צייכען. די פאטאגראפיע איז גענומען געווארען מיט אכט יאר שפעטער, אין זומער 1934.

בעסטע באדינונג !
BROS.
PPLIANCES
W YORK 2, N. Y.
—1
עפען יעדן טאג פון 9 פרי ב
East Broadway Station.

מיאמי ביטש, פלא
Reserve For Your Dec.-New Year Holidays
HOTEL
ANY WEEKS
ov. 23 to Dec. 15
09 75* PER WEEK per person double occ.
INCLUDES ROUND TRIP JET ANSPORTATION
sfers to and from Hotel
urious Room & Meals
NEW YORK AREA
*30 of 133 rooms
EACH

Early Holiday Reservations Suggested
HOTEL
IAMI BEACH
KOSHER HOTEL
ent
Reboard
ee Shop
mple Parking
ANKSGIVING SPECIAL
ANY 2 WEEKS
Nov. 25 to Dec. 20
02.75* PER WEEK
per person double occ.
INCLUDING ROUND TRIP JET TRANSPORTATION
sfers to and from Hotel Room & Meals
EW YORK AREA
*25 of 200 rooms

Formerly of the Pioneer Country Club
עני 2 וואכען
$102.75*
Y. PHONE JU 2-1098
7-1742 (Eves. & Sun.)
ami Beach • 534-2141
CH, FLORIDA